

**JOSEP
BENET,**
en La desfeta
I EL REDREÇ

DOSSIER d'ITINERÀNCIA

Organització:

Museu de Cervera
Òmnium Cultural Segarra-Urgell

Coordinació:

Carme Bergés. Museu de Cervera

Comissariat i redacció de textos:

Jordi Oliva

Disseny museogràfic:

Anna Domenjó

Producció museogràfica:

Digigran
Jan Clota

Documentació i fonts:

Arxiu Comarcal de la Segarra, Arxiu Nacional de Catalunya, Arxiu Serra d'Or (Abadia de Montserrat), Arxiu TV3, Arxiu TV2, Biblioteca de Catalunya, Biblioteca Josep Benet. Centre d'Història Contemporània de Catalunya, Edicions 62, Edicions Catalanes de París, Editorial Base, Editorial Bruguera, Editorial Crítica, Fons Benet-Ventura, Fons família Vicens, Fons personal de Jaume Torrent, Fons personal de Jordi Oliva, Fons personal de Josep Poca (EPD), Fons personal de Xavier Santesmases, Institut d'Estudis Catalans, La Llar del Llibre, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Revista de Catalunya, Revista Sàpiens. Segarra actualitat, diari Segre, Universitat Rovira i Virgili, La Veu de la Segarra.

Agraïments:

Jordi Amat, Lluís Duran, Miquel Ferreres, Junta Òmnium Segarra-Urgell, Juli Lago, Paeria de Cervera, Guillermina Puig, Josep Puigsech, Enric Pujol, Josep M. Roig i Rosich, Josep M. Solé i Sabaté, Xavier Santesmasses, Enric Satué, Jaume Sobrequés, Pilar Triadó, Montserrat Vall, Florència Ventura.

Continguts

Benet,
HISTORIADOR

Josep Benet sempre deia que si ell hagués estat francès, no hauria d'haver dedicat el seu temps a redactar llibres d'història, perquè trobaria escrits i publicats gairebé tots els que hauria necessitat llegir. Des de la darrerria dels anys quaranta del segle passat, el coneixement del nostre passat històric, doncs, se situà com un dels objectius que calia abordar.

Deixeble de Jaume Vicens Vives, comprovà les mancances pel que fa a la producció historiogràfica amb mirada nacional catalana. Això el va portar a escriure història de Catalunya per necessitat i compromís, però també perquè veia en el coneixement del nostre passat una manera d'intervenir en el present. Sense l'escalf ni la complicitat de la Universitat, ho dugué a terme de manera no professional durant molts anys fins que, finalment, ho pogué desenvolupar des de la direcció del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, organisme que ell considerava clau per dotar, també al Parlament, d'una eina imprescindible per fer política a Catalunya. Com a director, promogué centenars d'estudis de base i monografies com a pas previ i necessari per a una història més general i concloent, al costat del seu altre gran projecte: el Cost humà de la Guerra Civil. Per aquesta raó, i enmig del debat sobre la memòria històrica, tingué sempre

molt clar que la millor manera de recuperar-la era promovent la recerca històrica: "sense recerca no hi ha memòria" -deia.

Així doncs, com a historiador, però també com a editor i promotor editorial, cercà omplir de contingut els buits historiogràfics que havien deixat quaranta anys de dictadura, però també una Universitat a voltes acomplexada en la mirada nacional de les seves investigacions. Preocupat per l'estudi del moviment obrer i per la repressió de la catalanitat per part del règim franquista, desenvolupà magistralment el concepte de genocidi cultural per refermar-se en un llarg i sostingut atac i persecució a la llengua i cultura catalanes, i la idea d'una persecució política total amb l'anàlisi de les cinc sentències de mort: Lluís Companys, Carles Rahola, Domènec Latorre, Manuel Carrasco i Formiguera, i Joan Peiró.

Benet,
activista

Deia l'historiador Josep Fontana que Josep Benet no era d'aquella mena de catalans que "...arborava les banderes l'onze de setembre i les torna a desar el dotze, fins a l'any vinent, com si ja haguessin complert amb el seu deure". En el compromís amb la catalanitat i amb una idea total de país, i de país normal, com a actor principal o per delegació, impulsà innumbrables accions de resistència política, cívica i cultural enfront la dictadura franquista.

Constata la necessitat d'enllaçar el passat amb el present, a voltes recurrent a referents de la catalanitat com Maragall o Rovira i Virgili, i s'obstina en la reconciliació entre catalans després de la fractura causada per la Guerra Civil, com a pas obligat per a una més que necessària unitat d'acció. Al costat, la internacionalització de la causa catalana i la idea de suplència cultural i lingüística, associada a l'exemple i sacrifici de tants catalans de l'interior i l'exili que no havien perdut, o havien recuperat, la fe en el país.

Al servei de l'objectiu de represa, el trobem immers en iniciatives de l'àmbit cultural i cívica com el ressorgiment del moviment sardanístic i dels esbarts dansaires a l'impuls de la Nova Cançó (1958), passant per cursos de català i

conferències sobre història de Catalunya clandestins. Proposà les Jornades d'Estudis sobre la Cultura Catalana a l'Ametlla del Vallès (1966) per avaluar la seva situació i plantejar un programa d'actuació de defensa i promoció, la campanya sobre el "Català a l'escola" que promogué Òmnium Cultural (1968), sense oblidar la creació de diversos projectes editorials al servei de la llengua, cultura, història i pensament, entre els quals destacaren les Edicions Catalanes de París (1969).

En l'acció política, remarcuem les bones relacions amb el moviment nacionalista basc i intel·lectuals de l'Estat espanyol, el seu paper en les vagues de tramvies de 1951 i 1957, l'organització de la campanya de la "P" de protesta i contra el director de La Vanguardia Española (1959), la campanya internacional per salvar l'activista llibertari Jordi Conill (1962) o les famoses declaracions a Le Monde de l'abat Escarré (1963). També va impulsar la campanya "Volem Bisbes Catalans" (1966) i és prou coneguda la seva participació en la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (1966), detonant de la creació dels organismes unitaris d'oposició al franquisme com la Taula Rodona o l'Assemblea de Catalunya.

Benet,
advocat

Josep Benet inicià el 1942 els seus estudis a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, que acabà el 1948. Ho hagué de compaginar amb el treball, i ho volgué combinar amb les primeres activitats i organitzacions de resistència al règim franquista. El 1947 havia entrat a formar part del Col·legi d'Advocats de Barcelona i des de mitjan 1952 començà a exercir la professió al costat de Maurici Serrahima al seu despatx del carrer Petritxol, després d'uns anys d'incertesa en el terreny professional, econòmic, i també resistencial.

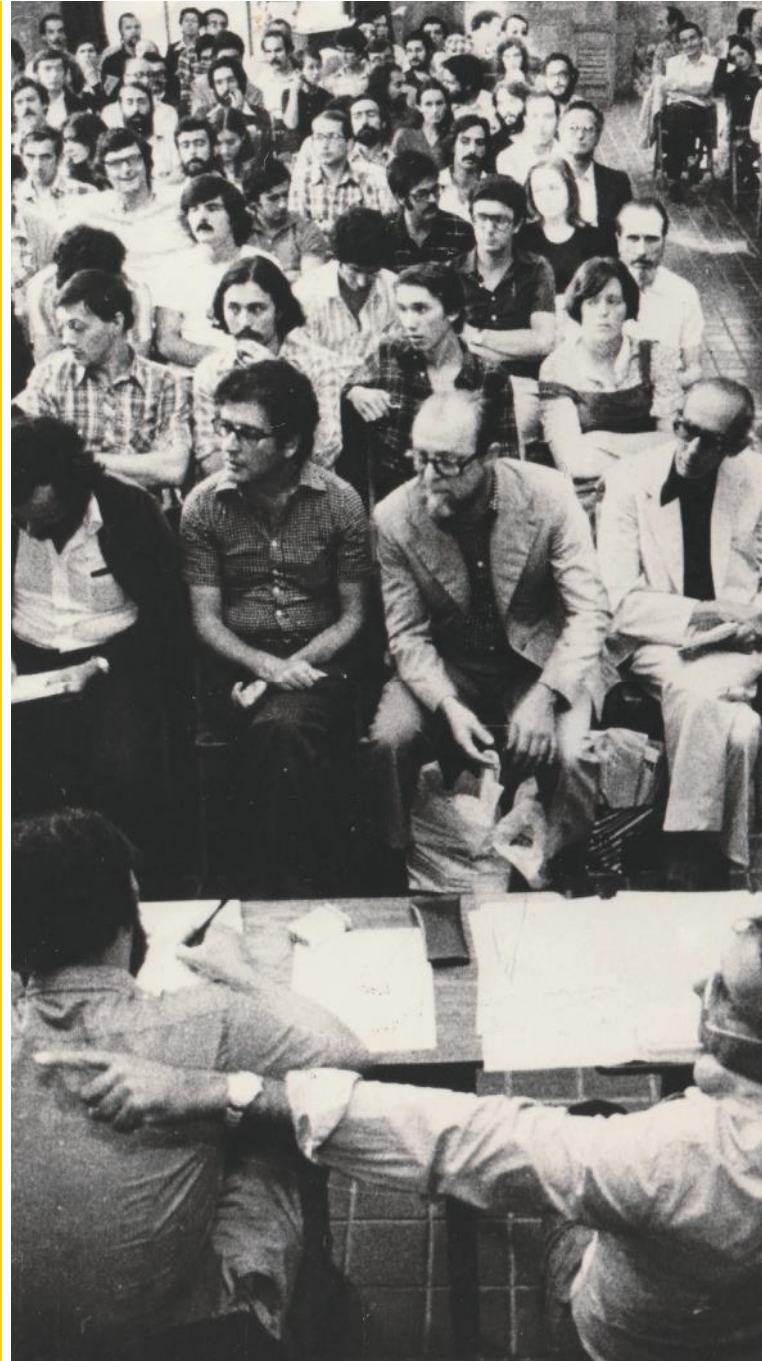
En aquesta faceta, Josep Benet posà també la professió en la lluita per la democràcia, les llibertats nacionals i la justícia social. Com rebla Jordi Amat: "Tenia clar que la incapacitat del catalanisme històric per integrar la massa obrera era una falla a la qual calia posar remei si es volia fer dels catalans un sol poble".

La detenció de l'històric polític comunista Joan Comorera, al costat de la seva esposa, Rosa Santacana, i de Ferran Canyameres, feu fer un gir inesperat a la seva activitat professional. La defensa de Rosa Santacana canvià per sempre la percepció del Benet advocat, bo i situant-lo en els llocs de referència de la lluita antifranquista de defensa d'activistes i opositors al

règim, en consells de guerra, en procediments davant la jurisdicció ordinària o davant del Tribunal d'Ordre Públic (TOP), i en expedients que imposaven sancions econòmiques, en virtut de la Llei d'Ordre Públic o de la Llei de Premsa.

L'estratègia d'aquell "abogado de diversos dirigentes comunistas, separatistas y anarquistas" -que resa una de les seves fitxes policials-, era posar en contradicció i evidència el sistema jurídic sobre el qual se sustentava el règim franquista des d'una astuta i meticulosa línia expositiva de defensa que li valgueren un gran prestigi i protagonisme dins la professió: la defensa d'acusats antifranquistes com a coartada per atacar el règim franquista. Amb intel·ligència, coratge i valentia, sí; però també sense obtenir-ne cap rèdit econòmic, sinó més aviat a l'inrevés "...creo que es mi deber comunicarle que mi situación económica es completamente nula y que en caso de que aceptase usted mi defensa solo podría pagarle una vez esté en libertad y trabajando".

Benet,
POLÍTIC

En la immediata postguerra participà a l'interior en la reconstrucció d'Unió Democràtica de Catalunya. No obstant això, deixà el partit al cap de poc. L'instrument no li servia per portar a terme el seu objectiu de resistència política, i de recuperació de les llibertats democràtiques i l'autonomia. Així, des d'una posició independent, dedicà bona part de la seva acció a treballar per construir un moviment unitari i transversal de forces democràtiques i nacionals oposades a la dictadura, que es materialitzaria anys més tard amb la creació de la Taula Rodona i de l'Assemblea de Catalunya, i hauria pogut tenir un colofó millor si hagués estat possible el govern de concentració nacional que anhelava als inicis de la primera legislatura de la Catalunya autònoma. Anys més tard, no s'estava de recordar que "... haver treballat sempre per la unitat del poble de Catalunya havia estat una de les majors satisfaccions de la seva vida".

El seu pensament polític el trobem elaborat en les primeres hores de la llarga nit franquista, el 1944, a manera de ponència política a redós del Front Universitari de Catalunya (FUC). Quinze anys més tard d'aquell primer document, n'actualitzà el contingut a "La desfeta i el redreç". Alguns dels conceptes que hi

desenvolupa són aportacions clau en la doctrina del catalanisme polític.

Des d'un possibilisme realista, no entenia la política sense un compromís ètic, i de fidelitat i servei al poble català. "Si Benet es catalanista, el catalanismo debe ser bueno" -deien en la perifèria obrera, o com ser capaç de fondre en "un sol poble", lluita nacional i lluita social. Per tot això, i per tota la seva trajectòria resistent, els vots li van ploure d'arreu l'any 1977 encapçalant la candidatura al Senat "Entesa dels Catalans".

En els darrers anys, polític com era, no deixà d'insistir en la necessitat d'evitar caure en el cofoisme i acceptar una realitat com a poble que distava molt de ser normal, i amb un cert punt d'amargor, es lamentava de no poder continuar sent útil a la política del país mentre suportava un oblit més que injust.

Disseny museogràfic

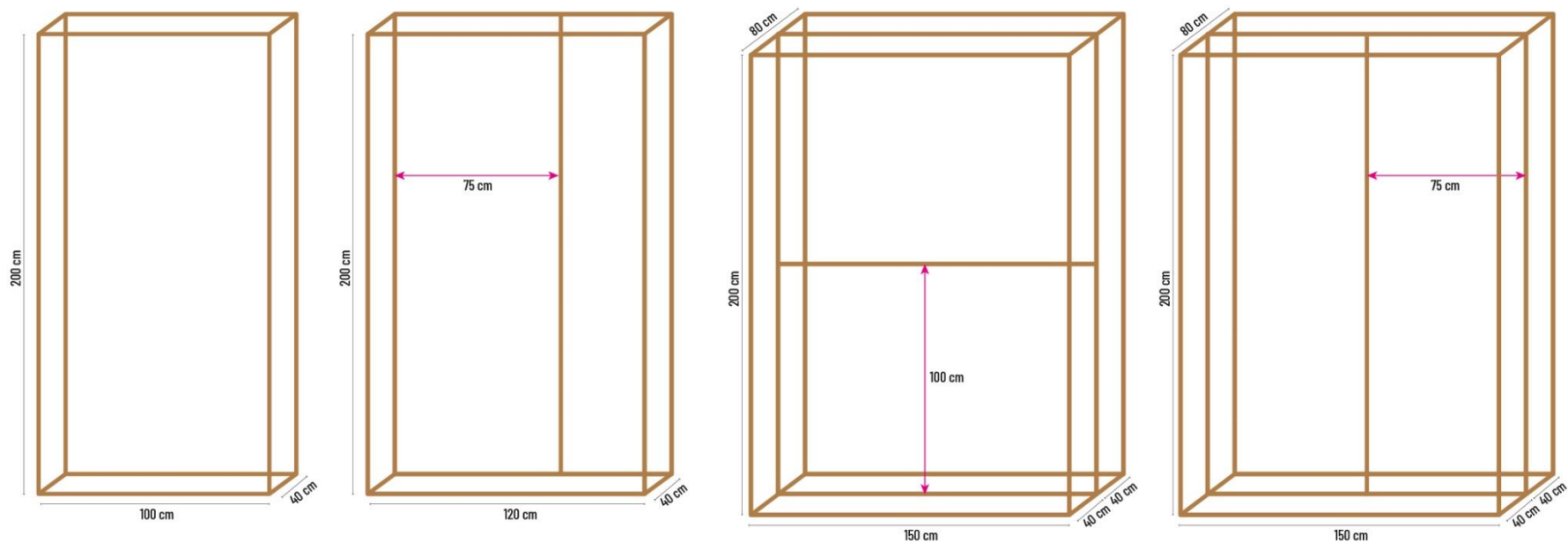
14 mòduls d'estructures de fusta NO DESMUNTABLES

Els de majors dimensions, 8 d'ells, fan 2 m d'alçada per 1,5 m d'amplada per 80 cm de profunditat.

- Plafons de cartró ploma que van col·locats als mòduls.
- Línia de vida formada per 3 mòduls de cartró ploma de 2 m per 80 cm.

Sobre el mòdul d'estructura de fusta per la retransmissió de les entrevistes televisives a Josep Benet, vegeu l'últim apartat.

ESTRUCTURES DE FUSTA

AM0	AM0_introducció 1 unitat			
AM1		AM1_estructura text genèric 1 unitat	AM1_estructura gran A 1 unitat	AM1_estructura gran B 1 unitat
AM2		AM2_estructura text genèric 1 unitat	AM2_estructura gran A 1 unitat	AM2_estructura gran B 1 unitat
AM3		AM3_estructura text genèric 1 unitat	AM3_estructura gran A 1 unitat	AM3_estructura gran B 1 unitat
AM4		AM4_estructura text genèric 1 unitat	AM4_estructura gran A 1 unitat	AM4_estructura gran B 1 unitat

00a. ESPAI INTRODUCTORI

00a. Línea DEL temps

1920
1939.

1939
1947.

1948
1975.

De l'esperança a la desfeta

Cercant el canvi, militar en la resistència

Beneït, en la clauderinitat política i cultural, en el dia a dia professional

AM0a_lona linea temps1
200x80 cm

1976
1985.

1985
1999.

2000
2008.

Opportunitat i esperança de normalització del país

Desplegar una passió: la història de Catalunya

Començar

AM0a_lona linea temps2
200x80 cm

1976
1985.

1985
1999.

2000
2008.

Opportunitat i esperança de normalització del país

Desplegar una passió: la història de Catalunya

Començar

AM0a_lona linea temps3
200x80 cm

01. ESTRUCTURES ÀMBITS

Josip Benet sempre deia que si el haguessin estat francès, no hauria d'haver dedicat el seu temps a redactar llibres d'història, perquè trobaria escrits i publicats gairebé tots els que hauria necessitat llegir. Des de la darrera dels anys quaranta del segle passat, el coneixement del nostre passat històric, doncs, se situa com un dels objectius que calia abordar.

Debut de Jaume Vicens Vives, comprovà les mancances pel que fa a la producció historiogràfica amb mirada nacional catalana. Això el va portar a escriure història de Catalunya per necessitat i compromís, però també perquè veia en el coneixement de la nostra història una manera d'intervenir en el present. Sense fiscal ni complicitat de la universitat, ho dugué a terme de manera no professional durant molts anys fins que, finalment, ho pogué desenvolupar des de la direcció del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, organisme que ell considerava clau per dotar, també al Parlament, d'una eina imprescindible per fer política a Catalunya. Promotor de centenars d'estudis de base i monografies com a pas previ i necessari per a una història més general i concient, el costat del seu altre gran projecte: el Cost humà de la Guerra Civil. Per aquesta raó, i enmig del debat sobre el concepte i reivindicació de la memòria històrica, tingué sempre molt clar que la millor manera de recuperar-la era promovent la recerca històrica: "sense recerca no hi ha memòria" -deia.

Així doncs, com a historiador, però també com a editor i promotor editorial, cercà omplir de contingut els buits historiogràfics que havien deixat quaranta anys de dictadura i repressió, però també una Universitat a voltes complexada en la mirada nacional de les seves investigacions. Preocupat per l'estudi del moviment obrer i per la repressió de la catalanitat per part del règim franquista, desenvolupa magistralment el concepte de genocidi cultural per referir-se en un llarg i sostingut atac i persecució a la llengua i cultura catalanes, i la idea d'una persecució política total amb l'anàlisi de les cinc sentències de mort: Lluís Companys, Carles Rahola, Domènec Latorre, Manuel Carrasco i Formiguera, i Joan Peiró.

"En el foner d'el que esmentada, solament, l'hecia l'obra que, en el camp polític, es esmentada generalment anava la història, abans del propi país. Com era del moment que, en la gran majoria de polítics catalans, l'obra de l'el que esmentada de la història de Catalunya, dels Països Catalans i d'Europa, s'era esmentada, d'abans de més convenient. I, repetint que, sense un bon coneixement de la història del propi país, no es pot fer una bona política".

Arxius de la Universitat de València, a 20

Benet, HISTORIADOR

00b Benet en veu pròpia

Estructura de fusta. NO DESMUNTABLE

Mides: 155 cm alt x 92 cm de costat.

A Les quatre cares té un adaptador VESA per poder connectar el TV i per dins hi ha una base d'endolls per poder engegar i parar les quatre TV a la vegada.

4 monitors de TV + 4 auriculars individuals + allargador amb 4 punts de connexió

4 pens amb les 4 entrevistes a Josep Benet:

- **Clar i Català**
1981
TV2 Catalunya, Montserrat Roig
- **Identitats**
1986
TV3, Josep M. Espinàs
- **Mil·lènim**
2007
TV3, Ramon Colom.
- **Savis**
2008
TV3, Mònica Terribas

